

ПОРШ Микола Володимирович (19. 10. 1879, м. Лубни, нині Полтавської обл. — 16. 04. 1944, м. Еберсвальде, Німеччина, похований у Берліні) — громадсько-політичний діяч, економіст. Закінчив Лубенську гімназію і Університет св. Володимира у Києві. Наприкінці 1890-х рр. заснував у Лубнах революційний український гурток, на основі якого створено Вільну громаду РУПу на Полтавщині. 1904—10 — голова РУПу (реформував її згідно з принципами національної організації пролетаріату) та УСДРП. 1905—09 редагував партійні часописи «Праця», «Селянин», «Вільна Україна», «Слово», у статтях економічно обґрунтовував гасло автономії України. Після 1910 відійшов від активної політичної діяльності, сприяв розгортанню українського кооперативного руху. Від липня 1917 — голова Всеукраїнської ради робітничих депутатів, увійшов до складу УЦР і Малої

ради від УСДРП (1917—21 — член її ЦК). Обраний депутатом Всеросійських Установчих зборів. Від листопада 1917 — Генеральний секретар праці (до березня 1918), водночас від грудня 1917 — Генеральний секретар військових справ (до січня 1918) в уряді **В. Винниченка**. У березні 1918 очолював українську делегацію, яка вела переговори про укладення економічних договорів з Німеччиною та Австро-Угорщиною. За гетьманату **П. Скоропадського** перебував в опозиції, за Директорії УНР від 1919 — голова дипломатичної місії УНР у Берліні. Після звільнення з посади 1921 залишився на еміграції, вийшов з УСДРП і відійшов від політичного життя. Став співзасновником Українського національного об'єднання у Берліні. Автор низки праць зі статистики, економіки, політології і національних проблем, зокрема «Статистика землеволодіння в 1905 р.», «Про автономію України» (обидві — 1907), «Автономія України і соціал-демократія» (1917), «Україна в державному бюджеті Росії» (1918). Переклав українською мовою працю «До критики політичної економії» К. Маркса (1923).

Рекомендована література

1. Жук А. Пам'яті Миколи Порша (1877—1944) // Сучасність. 1962. № 1;
2. Соловйова В. В. Дипломатичні представництва УНР у Німеччині та Австрії // Вісн. Київ. лінгвіст. ун-ту. Сер. Історія, економіка, філософія. 1998. Вип. 2;
3. Галаган М. З моїх споминів. К., 2005;
4. Веденєєв Д. В., Будков Д. В. Юність української дипломатії. Становлення зовнішньополітичної служби України в 1917—1923 роках. К., 2006;
5. Магурчак А. Огляд джерельної бази до вивчення громадсько-політичної діяльності Миколи Порша (1900—1921 рр.) // Сіверянський літопис. 2007. № 3.

Д. В. Веденєєв

Бібліографічний опис:

Порш Микола Володимирович / Д. В. Веденєєв // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-886198>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).